

Zuukermolen Epe

Zuukermolens

De Zuukermolen bestaat eigenlijk uit twee tegenover elkaar op de Klarbeek liggende watermolens die ieder een eigen geschiedenis hebben. Ter onderscheid wordt nu gesproken van de noordelijke en de zuidelijke Zuukermolen, de zuidelijke molen heette van oorsprong de Zuukermolen.

Naam	Zuidelijke Zuukermolen
Plaats	Epe
Type	bovenslagmolen
Beek	Klaarbeek
Bouwjaar	< 1731
Eigenaar	bedrijf
Molendb	gegevens
Foto's	november 2009

Naam	Noordelijke Zuukermolen
Plaats	Epe
Type	bovenslagmolen
Beek	Klaarbeek
Bouwjaar	< 1831 / 1854 / 1891
Eigenaar	bedrijf
Molendb	gegevens
Foto's	november 2009

zuidelijke Zuukermolen

Zuidelijke Zuukermolen

In het rapport "Het Veluwe Sprengenlandschap" van Alterra (2002) wordt gemeld dat er enkele eeuwen geleden vier korenmolens op de Klarbeek stonden. "In 1731 werd de tweede molen van onderen afgebroken, waardoor de molen direct daarboven (de huidige Kopermolen die vermeld wordt in 1531 en intussen was omgebouwd tot een dubbele papiermolen) meer water kreeg."

Egbert Wijchmans die de beide korenmolens stroomafwaarts van de Kopermolen in bezit had, brak in 1731 de bovenste van de twee af, wat niet alleen voordeel opleverde voor de papiermolen, maar vooral ten doel had de onderste korenmolen van meer water te voorzien. Hij kon dit alleen doen met toestemming van de eigenaar van de papiermolen Wolbert Adriaans Hafkamp en van de geërfden van Zuuk want om zo optimaal mogelijk te kunnen profiteren van de afbraak van de molen, moest de beek worden verlegd. Als dank voor de toestemming van Hafkamp zullen de korenmolenaars "altoost gerievelijk zijn in het malen en breecken van coorn ten behoeve van Wolbert Adriaens papiermaecker en zijn huisgezin en erfgenaemen".

Nadat de bovengenoemde papiermolen in 1746 door Frans Jan Haack omgebouwd is tot kopermolen, wordt er bij deze molen veel hoger gestuwd. Dit tot schade van de stroomafwaarts gelegen korenmolen want er komt minder water door. Om het jarenlange protest van eigenaar Wijchman (of Wichman) Brants te smoren, koopt Haack in 1751 de korenmolen voor 6000 gulden.

In 1831 komt een ambtenaar bij de Zuuker korenmolen langs om voor het kadaster en de belastingen de watermolen op te nemen. Er wordt geconstateerd dat de molen in zeer goede staat is en dat er twee paar molenstenen zijn. Tegenover de korenmolen ligt nu een andere watermolen, een centenknipperij. In 1886 wordt de korenmolen gekocht door de familie Bourgonje en de molen staat lokaal bekend als 'de Zuukerkorenmolen van Bourgonje'.

noordelijke Zuukermolen

Noordelijke Zuukermolen

De ambtenaar neemt in 1831 ook de tegenover de korenmolen liggende watermolen op. Er is een centenknipperij in gevestigd en de molen heeft twee waterraderen. Op het moment van opname ligt het bedrijf twee jaar stil. De molen is ook in eigendom van de vlakbij gelegen kopermolen. In de centenknipperij worden uit gehamerde platen koper ronde plaatjes getanst waar muntslagers munten van kunnen slaan. Deze activiteit is weer opgepakt want het bedrijf wordt in 1854 stopgezet, een jaar later stopt ook de kopermolen.

De centenknipperij wordt omgebouwd tot een papiermolen, de familie Schoep is eigenaar. Vader Gerrit Cornelis Schoep wordt opgevolgd door zoon Gerrit Hendrik. Maar Gerrit vertrekt in 1880 naar Amerika. De molen gaat in andere handen over en er wordt nu een houtzagerij in gevestigd waar sigarenkistjes worden gefabriceerd.

1831

cent uit

Eind 19e eeuw vestigt zich zuivelfabriek Gelria in de molen, er wordt o.a. kaas gemaakt en melk gepasturiseerd. De "Coöperatieve Stoomzuivelfabriek Gelria" was van 1899 tot 1981/83 gevestigd in Epe maar in 1945 begint J.F.H. de Lange in de molengebouwen een bedrijf dat de grondslag vormt voor de er nog steeds gevestigde Veluwe Machine Industrie (VMI).

links: Stoomzuivelfabriek Gelria

Waterraderen

In 1950 worden de waterraderen van beide molens weggebroken. Ter gelegenheid van het 45-jarig bestaan van de VMI in 1990 wordt weer een rad aangebracht bij het molenhoofd van de zuidelijke Zuukermolen. Het is in werking gesteld door de toen 95-jarige G.J. Bourgonje, de laatste molenaar. Tien jaar later volgt bij het 55-jarig bestaan het rad aan de noordelijke molen. Gedenkplaten herinneren aan deze gebeurtenissen. De Technische Dienst van VMI heeft de raderen in onderhoud.

Ansichtkaarten

2000; het raam rechts in de noordelijke molen is later uitgebroken en vergroot,

1985; tegen de noordelijke molen (rechts) staat nog een aanbouw